

Claudio Abate

Arte Povera - Roman art scene, Curated by Natacha Carron

May 24 — Jul 28, 2018 | Brussels

CLAUDIO ABATE

“Claudio heeft verscheidene van mijn werken op een aandachtige en zorgvuldige manier gefotografeerd, waarbij hij de ruimte evalueerde en het drama vastlegde dat voortvloeide uit die verschillende momenten van grote verandering”.

- Jannis Kounellis

Almine Rech Gallery presenteert een reeks foto's waarop Claudio Abate unieke momenten heeft vereeuwigd gedurende de opkomst van de arte povera-beweging in Rome.

Het was een periode van gelijktijdige gebeurtenissen die plaats bood aan instinct, ongeunsteldheid en het vergankelijke, zowel in de beleving van performances als in de foto's die daarvan werden gemaakt: van *Vedova blu* van Pino Pascali (1968) tot *Rovesciare i propri occhi* van Giuseppe Penone (1970), en van *120 metri al secondo* van Maurizio Mochetti (1971) tot het iconische *Cavalli* van Jannis Kounellis in 1969. In deze tentoonstelling willen we enerzijds laten zien dat de foto's van Abate de werken van bijzondere kunstenaars op een perfecte manier uitbeelden en unieke performances hebben vereeuwigd, maar anderzijds willen we aantonen dat elk van deze foto's ook als een kunstwerk op zich kan worden beschouwd. Abate wordt méér dan alleen een fotograaf; hij wordt een ware ooggetuige van kunstrevoluties die zich nooit eerder in Europa hadden voltrokken. Zijn werken zijn de enige, kostbare documentatie van gebeurtenissen waar anders geen enkele herinnering aan zou bestaan. Het zijn symbolen van een heel tijdperk.

In het kielzog van het dadaïsme ontstaan na de Tweede Wereldoorlog nieuwe kunstrevoluties, vooral rondom de beeldend kunstenaar Beuys, die de begrippen beeldhouwkunst, kunst en kunstwerk verruimt tot alle domeinen van het leven. Alle mensen zijn kunstenaars om de eenvoudige reden dat het te vervaardigen kunstwerk de wereld is. Niets meer, niets minder.

In de Italiaanse kunstwereld hadden Lucio Fontana en Piero Manzoni reeds elk op hun eigen manier nagedacht over de mogelijke verruiming van de werkingssfeer van de kunst.

De arte povera-beweging weigert de gekunsteldheid van een maatschappij waarin alles om consumptie draait, baseert zich op de erfenis van Beuys en geeft ruim baan aan instinct, ongekunsteldheid en het vergankelijke. Bij deze groep, die de traditionele grenzen tussen de verschillende vormen van kunst, muziek en theater en zelfs tussen de kunst en het leven afschaft, sluit Claudio Abate zich aan voor een *tabula rasa* op basis waarvan hij aan het werk kan gaan. Vanaf zijn kennismaking in 1959 met Carmelo Bene en het Teatro Laboratorio, waar voorstellingen ‘Happenings’ worden genoemd, vindt hij een manier om de scènes te vangen in één beeld. Claudio Abate maakt de opkomst van de beweging in Rome van dichtbij mee. Galerij L’Attico zet ‘Spazio degli elementi. Fuoco, Immagine, Acqua, Terra’ (‘Domein van de elementen. Vuur, beeld, water, aarde’) op het programma, met Jannis Kounellis, Pino Pascali en Pistoletto. Geen enkel materiaal is verboden, er ontstaat een nieuwe poëzie van de ruimte als plek waar alle energieën worden geactiveerd, zoals het geval is in de werken van Marisa Merz *Scarpette*. Vanaf nu moet het voorwerp worden losgelaten om alle mogelijke experimenten met gebeurtenissen toe te staan.

Na de deelname van de arte povera-kunstenaars aan de tentoonstelling ‘When Attitudes Become Form’ (‘Wanneer attitudes vormen worden’), die Harald Szeeman in 1969 organiseert in Bern, installeren de Romeinse kunstenaars een nieuwe manier van denken over het principe van osmose tussen natuur en cultuur en brengen de kunstwereld in beroering: Mario Merz maakt zijn eerste iglo *Che fare*. Pascale creëert zijn vervaarlijke *Vedova blu*. Kounellis maakt met een iconoclastisch gebaar een installatie van twaalf levende paarden in galerij L’Attico. Claudio Abate ziet onmiddellijk dat de kunstenaars via deze installaties een nieuwe relatie met de tijd en ruimte doen ontstaan, gebaseerd op directe experimenten met de werkelijkheid. De uitdaging is om het levendige, het menselijke en de levende energie vast te leggen in de foto’s. Voor deze kunstenaars is de ruimte geen ding op zich, maar een realiteit die verschillende materialen en voorwerpen met elkaar in verband brengt en een ‘alchemistisch’ mengsel van het banale en het edele vormt. De performance komt overeen met een tijdelijke, ruimtelijke en emotionele situatie, gerealiseerd op een exacte datum en een vastgestelde plaats, in aanwezigheid van een beperkt publiek of zelfs in afwezigheid van publiek. Wanneer het werk versmelt met de *hic et nunc*-ervaring van de totstandkoming ervan, ontstaat de vraag hoe het kan worden vastgelegd. Veel acties vonden het publiek uitsluitend via de fotografie, in het bijzonder toen de foto’s werden gepubliceerd. Hoewel de kunstenaars hebben nagedacht over de documentaire kracht van de fotografische afbeeldingen, hebben ze met Claudio Abate eveneens de plastische mogelijkheden gepeild van een medium dat zeker gedeeltelijk bepalend was voor de esthetiek van hun werkwijze.

“Ik moest het volledige werk in één beeld samenvatten, want vaak zou maar één beeld blijven bestaan van een werk van dit genre. Dit beeld moest het werk en de gedachte van de kunstenaar volledig vertegenwoordigen, het moest herkenbaar zijn voor de kunstenaar zelf en deze moest het aanvaarden als de definitieve beeltenis van zijn werk, alsof het van hemzelf was.”

De blik van Claudio Abate overstijgt de artistieke propositie; hij anticipeert op de gebeurtenis in de tijd. Niet alleen op wat blijft, maar op wat is. Hij laat een beeld verschijnen dat zijn eigen bedenksel is, waarmee hij in de meeste gevallen zelf mede-maker van het werk wordt. Het bijzondere gebruik van zwart en wit bij Abate schept een unieke beelddimensie, ingebed in de verbeelding van de materie. Het onthult de geheimzinnige uitstraling van de schaduw van de voorwerpen, doordrongen van een voorafgaand licht dat de ogen niet bereikt. Het licht van de schaduw is het meest karakteristiek voor zijn werk, eindeloos veel krachtiger dan de banale helderheid van daglicht. Het oppervlak en de diepte van deze foto’s hebben schakeringen waarin de schoonheid van Byzantijnse iconen opflakert: licht-donker, discursief-onzegbaar, vast-vluchtig, natuur-illusie, echt-gekunsteld.

Alles draait om de mens, de mens die op zoek is naar zichzelf en naar zingeving, tussen het technische en het metafysische in.

- Natacha Carron